

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาผลการพิจารณาให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเลื่อนเป็นวิทยฐานะเชี่ยวชาญเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการขอให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเลื่อนเป็นวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ซึ่ง อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งและวิทยฐานะ ได้พิจารณาและมีมติแล้วในปี พ.ศ. 2549-2551 เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปปรับปรุง และพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการในการเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากระเบียบวาระการประชุม อ.ก.ค.ศ. วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งและวิทยฐานะ ครั้งที่มีการพิจารณาการขอให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเลื่อนเป็นวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ และวิทยฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2549 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2551 รวม 31 ครั้ง และข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติร้อยละ

สรุปผลการศึกษา

1. ปี พ.ศ. 2549 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเลื่อนเป็นวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ และวิทยฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ รวม 86 ราย ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1.1 วิทยฐานะที่เสนอขอมากที่สุด คือ วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ จำนวน 69 ราย รองลงมาคือ วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ จำนวน 13 ราย และวิทยฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ราย ตามลำดับ

1.2 หน่วยงานการศึกษาที่มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเสนอขอมากที่สุด คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 79 ราย รองลงมา คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำนวน 7 ราย ส่วนสำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และสถาบันการพลศึกษาไม่มีคำขอ

1.3 สาขาวิชาที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเสนอขอมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 4 ราย รองลงมา คือ สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 3 ราย และสาขาวิชาศิลปศึกษา จำนวน 2 ราย ตามลำดับ

1.4 ผลการพิจารณาพบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับอนุมัติให้เลื่อนเป็นวิทยฐานะเชี่ยวชาญ รวม 2 ราย โดยได้รับอนุมัติให้เลื่อนเป็นวิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ทั้ง 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.33 ส่วนวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญและวิทยฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญไม่มีผู้ได้รับอนุมัติ

2. ปี พ.ศ. 2550 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาขอเลื่อนเป็นวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ และวิทยฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ รวม 1,114 ราย ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

2.1 วิทยฐานะที่มีผู้เสนอขอมากที่สุด คือ วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ จำนวน 759 ราย รองลงมา คือ วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ จำนวน 311 ราย และวิทยฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ จำนวน 44 ราย ตามลำดับ

2.2 หน่วยงานการศึกษาที่มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเสนอขอมากที่สุด คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,003 ราย รองลงมา คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 94 ราย และสำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 15 ราย ตามลำดับ ส่วนสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ไม่มีคำขอ

2.3 สาขาวิชาที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเสนอขอมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ สาขาภาษาไทย จำนวน 73 ราย รองลงมา คือ สาขาสังคมศึกษา จำนวน 38 ราย และสาขาคณิตศาสตร์ จำนวน 35 ราย ตามลำดับ

2.4 ผลการพิจารณาพบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับอนุมัติให้เลื่อนเป็นวิทยฐานะเชี่ยวชาญ รวม 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.60 ไม่อนุมัติ 1,085 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.40 โดยวิทยฐานะที่ได้รับอนุมัติมากที่สุด คือ วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ จำนวน 19 ราย รองลงมา คือ วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ จำนวน 9 ราย และวิทยฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ จำนวน 1 ราย ตามลำดับ ซึ่งสาขาที่ได้รับอนุมัติมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ สาขาคณิตศาสตร์ จำนวน 3 ราย รองลงมา คือ สาขาสังคมศึกษา สาขาพลศึกษา และสาขางานบ้าน สาขาละ 1 ราย ตามลำดับ โดยสาขาวิชาที่ไม่มีผู้ได้รับอนุมัติเลย มีจำนวน 24 สาขาวิชา

3. ปี พ.ศ. 2551 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาขอเลื่อนเป็นวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ และศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ รวม 1,936 ราย ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

3.1 วิทยฐานะที่มีผู้เสนอขอมากที่สุด คือ วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ จำนวน 1,295 ราย รองลงมา คือ วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ จำนวน 590 ราย และวิทยฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ จำนวน 51 ราย ตามลำดับ

3.2 หน่วยงานการศึกษาที่มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเสนอขอมากที่สุด คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด จำนวน 1,714 ราย รองลงมา คือ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 105 ราย และสำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 97 ราย

3.3 สาขาวิชาที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเสนอขอมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ สาขาภาษาไทย จำนวน 160 ราย รองลงมา คือ สาขาสังคมศึกษา จำนวน 49 ราย และสาขาคณิตศาสตร์ จำนวน 45 ราย ตามลำดับ

3.4 ผลการพิจารณาพบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับอนุมัติให้เลื่อนเป็นวิทยฐานะเชี่ยวชาญรวม 107 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.53 ไม่อนุมัติ จำนวน 1,829 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.47 โดยวิทยฐานะที่ได้รับอนุมัติมากที่สุด คือ วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ จำนวน 55 ราย รองลงมา คือ วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ จำนวน 47 ราย และวิทยฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ราย ตามลำดับ ซึ่งสาขาที่ได้รับอนุมัติมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ สาขาวิทยาศาสตร์ จำนวน 13 ราย รองลงมา คือ สาขาฟิสิกส์ จำนวน 3 ราย และสาขาภาษาอังกฤษ สาขาคณิตศาสตร์ สาขาพระพุทธศาสนา และสาขา นาฏศิลป์ สาขาวิชาละ 2 ราย ตามลำดับ โดยสาขาวิชาที่ไม่มีผู้ได้รับอนุมัติมีจำนวน 23 สาขาวิชา

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการพิจารณาการขอให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเลื่อนเป็นวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ในปี พ.ศ. 2549-2551 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า ปี พ.ศ. 2549 -2551 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาขอเลื่อนเป็นวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ และวิทยฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี โดยวิทยฐานะที่มีผู้เสนอขอมากที่สุดในแต่ละปี คือ วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ส่วนสาขาวิชาที่มีผู้เสนอขอมากที่สุดในแต่ละปี คือ สาขาวิชาภาษาไทย ซึ่งมีความสอดคล้องกันในแต่ละปี แสดงให้เห็นว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความพร้อม มีความรู้ความสามารถ ได้สั่งสมประสบการณ์ พัฒนาตนเอง และสามารถสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ส่วนหน่วยงานการศึกษาที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาขอเลื่อนเป็นวิทยฐานะเชี่ยวชาญมากที่สุดในแต่ละปี คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับปริมาณข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดที่มีมากที่สุด

2. เมื่อพิจารณาผลการได้รับอนุมัติพบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับอนุมัติให้เลื่อนเป็นวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ และวิทยฐานะศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ในแต่ละปีมีปริมาณน้อย (ไม่ถึงร้อยละ 10 จากจำนวนผู้เสนอขอทั้งหมด) กล่าวคือ ปี พ.ศ. 2549 ได้รับอนุมัติร้อยละ 2.33 ปี พ.ศ. 2550 ได้รับอนุมัติร้อยละ 2.60 และ ปี พ.ศ. 2551 ได้รับอนุมัติร้อยละ 5.53 ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากหลักเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเลื่อนเป็นวิทยฐานะเชี่ยวชาญที่ใช้อยู่ในปี พ.ศ. 2549-2551 เป็นหลักเกณฑ์ใหม่ องค์กรประกอบและวิธีการประเมินแตกต่างจากหลักเกณฑ์และวิธีการขอให้ข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ 3 ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ได้รับเงินเดือนในระดับ 9 ที่เคยใช้อยู่เดิม โดยหลักเกณฑ์และวิธีการใหม่

กำหนดให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ขอให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะต้องผ่านการประเมิน 3 ด้าน คือ ด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านคุณภาพการปฏิบัติงาน และด้านผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (ผลการปฏิบัติงานและผลงานทางวิชาการ) ซึ่งผู้ขอจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจใน หลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด ในแต่ละด้านของการประเมินเป็นอย่างดี ประกอบกับเมื่อ พิจารณามาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะพบว่าลักษณะงานที่ปฏิบัติสำหรับตำแหน่งครู ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา และตำแหน่งศึกษานิเทศก์ มีลักษณะเป็นงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเรียน การสอนและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจะมีวิทยฐานะ สูงขึ้น จำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญในงานที่ปฏิบัติ ที่แสดงถึง คุณภาพการปฏิบัติงาน ที่สูงขึ้นตามวิทยฐานะที่สูงขึ้น สำหรับผู้ขอเลื่อนเป็นวิทยฐานะเชี่ยวชาญต้อง ปฏิบัติงานโดยแสดงให้เห็นว่า มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดค้น วิจัย และนำผลไปใช้ในการพัฒนาการเรียน การสอน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาที่สามารถตรวจสอบได้อย่าง เป็นรูปธรรม ดังนั้นการที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจะพัฒนาตนเองและสร้างสรรค์ผลงาน ทางวิชาการที่สะท้อนถึงคุณภาพการปฏิบัติงานที่เหมาะสมต่อการเลื่อนเป็นวิทยฐานะเชี่ยวชาญได้อย่าง เป็นรูปธรรม ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด แต่อย่างไรก็ตามเมื่อ พิจารณาจำนวนผู้ได้รับอนุมัติ พบว่ามีผู้ได้รับอนุมัติเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี แสดงให้เห็นว่าข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจ ในและหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด สามารถ พัฒนาตนเอง และสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการพัฒนา คุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมต่อการเลื่อนเป็นวิทยฐานะเชี่ยวชาญและสามารถตรวจสอบได้อย่างเป็น รูปธรรมเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. สำนักงาน ก.ค.ศ. ควรศึกษาวิเคราะห์ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับผลงานทางวิชาการ ที่ ก.ค.ศ. มีมติไม่อนุมัติให้เลื่อนเป็นวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ และศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ เพื่อเผยแพร่แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสำหรับใช้เป็นแนวทางใน การพัฒนางานในหน้าที่ให้มีคุณภาพการปฏิบัติงานสูงตามเกณฑ์ ที่ ก.ค.ศ. กำหนด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การจัดทำผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการต่อไป

2. สำนักงาน ก.ค.ศ. และหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ควรจัดให้มีการอบรมพัฒนาและ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการจัดทำผลงานทางวิชาการ ที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งงานวิจัย และงานวิชาการอื่น แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา